

dels ere opførte paa, dels støttede til den nær Kysten liggende naturlige Havstok eller Klit med en ved Anlægget varierende Højde af fra 5 til 12 Fod over dagligt Vande. Alene den østlige Strækning af Sødiget, nemlig Linien Brundragene—Kjeldskov, og Digestrækningen ved Nakskov Fjord ere i væsentligere Grad, i alt paa en Strækning af ca. 1 Mil, byggede over Vandarealer, som dog, afset fra enkelte korte Partier, hvor dybere Render fandtes, kun kunne betegnes som grundt Vand, idet Middeldybden har været 2 Fod med et Maksimum af 3 Fod og 4 Fod henholdsvis for Havdigets og Fjorddigets Vedkommende. Disse i Vandet byggede Digestrækninger ere nu imidlertid ikke, som af Digeskatyderne forudsat, særlig bekostelige at vedligeholde, idet de tværtimod repræsentere de Partier af samtlige Sødiger, der kræve de færreste Udgifter til Reparations- og Sikringsarbejder, ja i saa ubetydeligt Omfang, at de formentlig ere i Stand til at bære sig selv ved Indtægterne af Græssalget paa de paa-gældende Strækninger. Det har selvfølgelig været forbundet med større Bekostning at lægge de omhandlede Diger over Fladvandet, end at lade dem følge den naturlige Kystlinie, saaledes som oprindelig projekteret, men den herved foranledigede Merudgift er ikke falden Digeskatyderne i Almindelighed til Last, men alene vedkommende private Ejendomsbesiddere, der som foran anført have opnaaet Delagtighed i Digekomplekset.

Har det derimod ved Fremdragelsen af den anførte Anke kun været tilsigtet at udtale det formentlig uheldige i, at Digerne ere lagte langs Kysten og ikke ere blevne trukne tilbage fra Kystlinien og opførte paa det inden for samme liggende flade Land, vil ogsaa denne Kritik ved nærmere Undersøgelse vise sig uholdbar.

Det maa nemlig erindres, at der ved Digerens Anlæg for Hoveddigets Vedkommende er søgt et naturligt Støttepunkt i den nær Kysten liggende Havstok eller Klit, hvilket har medført, at Anlægsomkostningerne for denne Digestrækning ere blevne langt mindre, end Tilfældet vilde have været, hvis man havde opført Diget paa det bagved liggende Terræn, der paa større Strækninger kun har en Højde af 1 à 2 Fod over dagligt Vande. Til nærmere Belysning af dette Forhold har man tilvejebragt den blandt de medfølgende Bilag som D betegnede Skitse, der for 3 forskellige Punkter, henholdsvis ved Vesternæs, ved Rødby Fjord og ved Lungholms Inddæmning, angiver Profilet af det udførte Dige og Profilet af et tilsvarende Dige, beliggende 100 Fod længere fra Kysten, hvorhos det eksempelvis skal anføres, at Udgiften ved Opførelsen af et Dige med en Kronhøjde af 12 Fod over dagligt Vande — den Højde, som Diget har paa Strækningen mellem Østerskovgaard og Brundragene — paa et Terræn af 6 og 8 Fods Højde ikkun vil andrage henholdsvis c. $\frac{1}{3}$ og c. $\frac{1}{6}$ af Udgifterne ved Opførelsen af det samme Dige paa et Terræn af 2 Fods Højde over dagligt Vande. Alene denne Omstændighed turde derfor ret afgørende tale til Gunst for, at man i sin Tid valgte at lægge Diget der, hvor man kunde vente at se Anlægget gennemført, frem for at lade et Projekt udarbejde, der hvilede paa Forudsætningen om Digerens Tilbagetrækning fra Kystlinien, med al mulig Udsigt til, at et saadant Projekt aldrig vilde komme til Udførelse som Følge af de dermed forbundne langt større Anlægsomkostninger. Men hertil kommer yderligere, at Ekspropriationsudgifterne have været mindre betydelige ved Benyttelsen af den ret værdiløse Havstok i Sammenligning med, hvad Tilfældet vilde have været, hvis den mere værdifulde Engjord indenfor var bleven valgt som Basis for Anlægget. At Digets nuværende Beliggenhed nær Havet har medført, at Vedligeholdelsesarbejderne ere blevne større, end de vilde være blevne ved en mere tilbagetrukken Beliggenhed, maa naturligvis indrømmes; men Sagen bør som foran fremhævet ogsaa ses fra en anden og den væsentligste Side, Hensynet til Anlæggets Gennemførelse.

Det fremgaar af den foranstaaende Udvikling, at intet af de i Digeinteressenternes Indlæg til Støtte for den af dem hævdede Opfattelse fremførte Momenter kan bestaa for en nærmere Prøvelse, og de Betragtninger, hvortil Gendrivelsen af de enkelte Paastande have givet Anledning, kunne kun tjene til yderligere at gøre det klart, at Interessenterne ikke have noget Retskrav paa at se Lettelser gennemførte ved Foranstaltninger fra det offentliges Side. Det næste Skridt bliver da at undersøge, om Billighedshensyn eller andre Grunde maatte gøre saadanne Lettelser ønskelige eller nødvendige.

Det vil her være paa sin Plads at gøre Rede for, hvorledes Beskatningen nærmere er udført paa de i Digelaget lodtagne Ejendomme, og i hvilket Omfang disse ere blevne belastede med Digeskat.